

Sloboda mirnog okupljanja garantovana je najvažnijim međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima koji obavezuju i Srbiju. Ovo pravo ima svoje mesto i u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, gde je vrlo uopšteno predviđeno članom 20 Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (čl. 11) i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima podrobnije regulišu ovo pravo (čl. 21).

Pravo na slobodu mirnog okupljanja regulisano je u Ustavu Republike Srbije u članu 54, koji predviđa da je mirno okupljanje građana slobodno i da okupljanje u zatvorenom prostoru ne podleže odobrenju, ni prijavljivanju. Zborovi, demonstracije i druga okupljanja građana na otvorenom prostoru prijavljuju se državnom organu. Ustav garantuje slobodu okupljanja samo u odnosu na mirna okupljanja, što je u skladu s međunarodnim standardima. Međutim, Ustav propisuje da je mirno okupljanje *građana* slobodno, odnosno ovo pravo ne garantuje strancima ni licima bez državljanstva. EKLJP i PGP garantuju „svakom“ (EKLJP), odnosno „priznaju“ ovo pravo na opšti način, bez ograničavanja u pogledu lica kojima se pravo priznaje (PGP). EKLJP sadrži odvojenu odredbu kojom se dozvoljava ograničavanje aktivnosti stranaca,⁴⁶⁸ ali samo u pogledu političkih aktivnosti, i ovom odredbom bi se mogla opravdati zabrana da stranci organizuju politički skup. Ipak, okupljanja ne moraju biti politička, pa ni isključivanje stranaca iz uživanja prava na slobodu okupljanja na opšti način, kako je to učinjeno u Ustavu, nije opravdano. Takođe, EKLJP ne pominje ograničenje prava lica bez državljanstva. Treba ipak napomenuti da je u svim do sada rešenim predmetima po ustavnoj žalbi koja se odnosila na pravo na slobodu okupljanja Ustavni sud Srbije istakao da se član 11 EKLJP po svojoj suštini ne razlikuje od člana 54 Ustava, što može da znači da bi Ustavni sud tumačio pravo iz ovih članova u skladu sa standardima koje je ustanovio Evropski sud za ljudska prava, pa bi ga priznao i strancima ukoliko se ne radi o političkim skupovima. Ipak, pred Ustavnim sudom do sad nije bilo predmeta gde je isticana povreda prava na slobodu okupljanja zbog toga što je sazivač skupa bio stranac, te se ne može sa sigurnošću tvrditi kakav bi bio stav suda po tom pitanju.

U decembru 2014. grupa stranaca, aktivista organizacije Falun Gong podneli su ukupno 9 zahteva za održavanje javnog skupa. Skupovi su planirani za 15. 16. 17. i 18. decembar a prijave su podnete Policijskoj upravi za grad Beograd, Policijskoj stanici Stari grad i Policijskoj stanici Novi Beograd. Javna okupljanja je trebalo da se održe uoči i tokom samita Kine i zemalja centralne i istočne Evrope u Beogradu sa ciljem da se ukaže na veoma loše stanje ljudskih prava i na progon aktivista Falun Gong u Kini. Rešenje o zabrani skupa doneto je 11. decembra 2014. uz obrazloženje da su se stekli uslovi za zabranu javnog skupa iz člana 11 Zakona o okupljanju građana, bez ikakvog navođenja konkretnih okolnosti slučaja. Policija je 14. decembra lišila slobode devet aktivista, državljana Bugarske a 15. decembra jednog aktivistu iz Finske i jednog iz Slovačke. Svi uhapšeni stranci su odvedeni u Prihvatilište za strance u Padinskoj Skeli gde im je uručeno rešenje o otkazu boravka u kome im se nalaže da odmah napuste Republiku Srbiju. Prema rečima aktivista Falun Gong iz Srbije strancima je policija ponudila da potpišu izjave da su došli u Srbiju radi učestvovanja neprijavljenom skupu kako bi ih pustili na slobodu iz Prihvatilišta za strance a ako odbiju da potpišu izjavu, policija im je saopštila da će biti deportovani nakon završetka samita. Stranci su navodno deportovani 17. decembra 2014. godine, međutim, Beogradski centar za ljudska prava ne raspolaže preciznom informacijom o tome kako su stranci napustili Srbiju. Pored toga, policija je odbila da dozvoli ulazak u zemlju dvojici aktivista iz Hrvatske i jednom